

ה. חשבון

แบบสอบถาม

เรื่อง "บทบาทของพัฒนาการที่มีต่อโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก" I.D () () ()

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาบทบาทของพัฒนาการที่มีต่อโครงการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ท่านเป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาทสำคัญ มีประสบการณ์ และมีความเข้าใจสภาพของ เด็กเล็กในชนบทเป็นอย่างดี ความเห็นของท่านจึงมีคุณค่าในทางปฏิบัติ ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้สละเวลาตอบแบบสอบถามนี้อย่างครบถ้วน และจะนำความเห็นของท่านมาประมวลเข้าเป็นความเห็นรวม โดยไม่มีการเปิดเผยเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาเด็กซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญในโอกาสต่อไป

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

(นายประเวศน์ ศรีหาโคตร)

นักศึกษานิเทศศาสตร์

สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง [] หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

เฉพาะผู้วิจัย

1. ปัจจุบันท่านมีอายุ.....ปี (นับจำนวนเต็มปี)

V1 [] []

2. เพศ 1 [] ชาย

V2 []

2 [] หญิง

3. สถานภาพสมรสในปัจจุบัน

V3 []

1 [] โสด

2 [] สมรส อยู่ด้วยกัน

3 [] สมรส แยกกันอยู่

4 [] หม้าย หรือหย่า

4. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน ปัจจุบันอยู่ในระดับ V4 []
- 1 [] ปวช. หรือ ปกศ.
 - 2 [] ปวส. หรือ อนุปริญญา
 - 3 [] ปริญญาตรี
 - 4 [] ปริญญาโท
5. ระยะเวลาที่ท่านดำรงตำแหน่งพัฒนากร.....ปี (นับจำนวนเต็มปี) V5 [] []
6. ระยะเวลาที่ท่านดำรงตำแหน่งพัฒนากรอยู่ในอำเภอนี้.....ปี V6 [] []
(นับจำนวนเต็มปี)
7. ท่านมีรายได้จากการทำงานในตำแหน่งพัฒนากร (เงินเดือน/ V7 [] [] [] [] []
เบี้ยเลี้ยง/ค่าเช่าบ้าน) เดือนละประมาณ.....บาท
8. รายได้ที่ท่านได้รับเพียงพอในการใช้จ่ายหรือไม่ V8 []
- 1 [] เพียงพอ
 - 2 [] ไม่เพียงพอ

ตอนที่ 2 ความเข้าใจในโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง ใช่ หรือ ไม่ใช่ ตามความเข้าใจของท่าน

9. ความเข้าใจวัตถุประสงค์

ข้อความ	ความเข้าใจ			
	ใช่	ไม่ใช่		
1. โครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. เป็นการส่งเสริมให้เด็กอายุแรกเกิด-6 ปี ในชนบทได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้เติบโตทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างถูก			V9	[]
2. โครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. จะทำให้เด็กมีความพร้อมที่จะเข้าเรียนระดับประถม			V10	[]
3. โครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. มีผู้ดูแลเด็กอบรมเลี้ยงดูแทนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความสามารถเลี้ยงดูเด็กก็ได้			V11	[]
4. โครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. จะทำให้เด็กที่เข้ารับการเลี้ยงดูไม่มีปัญหาขาดสารอาหาร			V12	[]
5. โครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. รัฐจะเป็นผู้ดำเนินการเององค์กรท้องถิ่นจึงไม่มีความจำเป็นในการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการดำเนินงานของ ศพด.			V13	[]
6. โครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. เป็นการแบ่งเบาภาระการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่บิดา มารดา ผู้ปกครองให้ได้ใช้เวลาประกอบอาชีพได้อย่างเต็มที่			V14	[]

10. ความเข้าใจหลักการทำงาน

ข้อความ	ความเข้าใจ		
	ใช่	ไม่ใช่	
1. หลักการทำงานโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. จะต้องยึดความต้องการ และความพร้อมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ			V15 []
2. หลักการทำงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. จะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด			V16 []
3. หลักการทำงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. หากมีความพร้อมในด้านอาคาร มีผู้ดูแลเด็ก มีงบประมาณ สามารถจัดตั้งเป็นศูนย์ถาวรฯ ได้ทันที			V17 []
4. หลักการทำงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. รัฐบาลมีงบประมาณอย่างเพียงพอ บิดามารดา ผู้ปกครอง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น			V18 []
5. หลักการทำงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. เป็นการเน้นความพร้อมของเด็ก ฝึกให้เด็กเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยการเล่นแบบเล่นบนเรือน			V19 []
6. หลักการทำงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. จะช่วยให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเอง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี			V20 []

ข้อความ	ความเข้าใจ		
	ใช่	ไม่ใช่	
7. หลักการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. ถือว่าเด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง หากผู้ปกครองสนใจเพียงน้อยประมาณเด็ก 5-10 คน ก็เปิดดำเนินการได้			V21 []
8. หลักการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. องค์กรท้องถิ่นมีความสำคัญมากในการช่วยเหลือสนับสนุน และหาทางแก้ไขปรับปรุงศูนย์ฯ ให้อยู่ในสภาพเหมาะสม			V22 []
9. หลักการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. ในการเผยแพร่กิจกรรมของ ศพด. เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองและราษฎรทั่วไป เป็นหน้าที่ของพัฒนากรเท่านั้น			V23 []
10. หลักการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. อัตราส่วนที่เหมาะสมระหว่าง ผดด. และเด็ก 1 ต่อ 30 -50 คน			V24 []
11. หลักการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. ให้นิหน่วยงานราชการหรือองค์กรเอกชนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เช่น สาธารณสุข ศึกษาธิการ เกษตร ฯลฯ			V25 []

ข้อความ	ความเข้าใจ		
	ใช่	ไม่ใช่	
12. หลักการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. สมาชิกกลุ่มต่าง ๆ และผู้ปกครองเด็กให้ความร่วมมือกับ ผดด. โดยใช้เวลาว่างปลูกพืชผักสวนครัว ประกอบอาหาร เสริม			V26 []
13. หลักการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. แต่ละศูนย์ จะต้องจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก การจัดอาหารสำหรับเด็ก จัดเครื่องเล่น และการละเล่น ของเด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการไปพร้อมกันทั้งสี่ด้านอย่างเหมาะสมตามวัย			V27 []

11. ความเข้าใจในงาน

11.1 ความเข้าใจในงานด้านการพัฒนาด้านร่างกาย

ข้อความ	ความเข้าใจ		
	ใช่	ไม่ใช่	
1. เพื่อให้เด็กมีความเป็นอิสระ ควรปล่อยให้เด็กได้วิ่งเล่น กระโดด ปีนป่ายในที่กว้างร่มรื่น ทุกวัน			V28 []
2. การฝึกใช้นิ้วมือวาดภาพ ระบายสี ตัดกระดาษ จะทำให้เด็กมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง			V29 []
3. เด็กวัยนี้ยังไม่มีความพร้อม จึงยังไม่ควรจัดกิจกรรมช่วยตนเอง เช่น กลัดดุม รูดซิป เป็นต้น			V30 []
4. เด็กควรได้รับการดูแลในการบริโภคอาหารครบหมู่ และมีจำนวนพอเพียง			V31 []
5. เด็กควรได้รับการฝึกหัดขับถ่ายให้ถูกที่			V32 []
6. หลีกเลี่ยงการหลับนอนในช่วงกลางวัน เพราะจะทำให้เด็กมีนิสัยเกียจคร้าน			V33 []
7. การชมเชยและให้กำลังใจแก่เด็กเป็นสิ่งสำคัญมาก			V34 []
8. พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผดต. ไม่ควรหยอกล้อกับเด็กเพราะจะขาดความเคารพยำเกรง			V35 []

ข้อความ	ความเข้าใจ		
	ใช่	ไม่ใช่	
9. ไม่ควรปล่อยให้เด็กเล่นเป็นกลุ่ม เพราะอาจทำให้เด็กทะเลาะกันได้			V36 []
10. การเรียนการสอนควรมีความเข้มงวด เพราะเป็นการวางพื้นฐานสำหรับเด็ก			V37 []
11. ควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความร่วมมือมีชีวิตชีวา			V38 []
12. ควรสร้างความเป็นกันเองและอารมณ์ขันให้กับเด็ก			V39 []
13. เด็กควรได้รับการฝึกให้จดจ่อรู้จักรอคอย เช่น การเข้าแถวรอรับอาหารตามลำดับก่อนหลัง			V40 []
14. เด็กควรได้รับการฝึกให้มีระเบียบวินัย ยอมรับกฎระเบียบต่าง ๆ เช่น การเล่นเกมกติกาง่าย ๆ			V41 []
15. ควรฝึกเด็กให้รู้จักการให้อภัยเมื่อบุคคลอื่นทำผิดพลาดและยอมรับผิด			V42 []
16. ควรจัดกิจกรรมให้เด็กไว้ว่างใจผู้อื่น เช่น ร่วมเล่น ร่วมทำงาน			V43 []

ข้อความ	ความเข้าใจ		
	ใช่	ไม่ใช่	
17. เด็กควรได้รับการฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม เช่น การคัดเลือกหัวหน้าชั้น หรือผู้มีความสามารถในแต่ละกิจกรรม			V44 []
18. เด็กควรได้รับการเอาอกเอาใจเป็นพิเศษ เนื่องจากยังไม่มีความพร้อมที่จะฝึกความมีเหตุผล			V45 []
19. เด็กควรได้รับการฝึกในการช่วยเหลือตนเอง เช่น การกินอาหาร การขับถ่าย การรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า			V46 []
20. เด็กควรได้รับการฝึกให้รู้จักเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้อาวุโส			V47 []
21. เด็กควรได้รับการฝึกการพูดความจริง ไม่เป็นคนโกหก หลอกลวง			V48 []
22. เด็กควรได้รับการฝึกให้เป็นคนซื่อสัตย์ ไม่ลักขโมย			V49 []
23. เด็กควรได้รับการฝึกให้เป็นคนมีจิตใจเอื้อเฟื้อไม่เอาเปรียบคนอื่น			V50 []
24. เด็กควรได้รับการฝึกในการรักษาความสะอาดร่างกาย สิ่งของเครื่องใช้			V51 []

11.3 ความเข้าใจงานเนื่องงานด้านการพัฒนาด้านสติปัญญา

ข้อความ	ความเข้าใจ		
	ใช่	ไม่ใช่	
25. เด็กควรได้รับการฝึกให้เป็นคนช่างสังเกต รู้จักเปรียบเทียบ ใหญ่ เล็ก สูง ต่ำ ฯลฯ			V52 []
26. เด็กควรได้รับการฝึกในการคิด จำแนกแยกแยะหาเหตุผลของสิ่งต่าง ๆ เช่น สั้น ยาว เล็ก ฯลฯ			V53 []
27. เด็กควรได้รับการส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ เช่น ปั้นดินน้ำมัน เล่นทราย วาดภาพ ประดิษฐ์ภาพ ฯลฯ			V54 []
28. การเล่นเกมทายปัญหาด้วยภาพ ด้วยเพลง จะทำให้เด็กรู้จักคิดหาปัญหา เจ็บแสบ			V55 []
29. การเล่านิทานให้เด็กฟังจะเป็นการเสริมสร้างให้เด็กเป็นคนพอฝัน ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อเด็กในระยะยาว			V56 []
30. การเล่นเกมสื่อก เล่นภาพตัดต่อ เป็นการส่งเสริมการแก้ปัญหาของเด็ก			V57 []

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง ใช่ เมื่อท่านเห็นว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของท่านและ
ไม่ใช่ เมื่อท่านเห็นว่า ไม่เป็นบทบาทหน้าที่ของท่าน

12. ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของพัฒนากร ตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด.

ข้อความ	ความเข้าใจ		
	ใช่	ไม่ใช่	
1. พัฒนากรมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเด็ก เพื่อให้ผู้ปกครอง องค์กรท้องถิ่นและราษฎรในหมู่บ้านยอมรับ และเข้าร่วมในกิจกรรม			V58 []
2. พัฒนากรจะต้องประชุมชี้แจงแก่ กมจ., กสต., กพสต., - และราษฎรทั่วไปให้เข้าใจในแนวทางการดำเนินงาน และวัตถุประสงค์ของ ศพด. อย่างชัดเจน			V59 []
3. พัฒนากรเป็นผู้บริหาร ศพด. เพื่อให้มีประสิทธิภาพ			V60 []
4. พัฒนากรจะต้องร่วมดำเนินการในทุกกิจกรรมในกิจการที่ - เกี่ยวข้องกับ ศพด.			V61 []
5. พัฒนากรจะต้องสนับสนุนให้ กพด. และผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ศพด.			V62 []
6. พัฒนากรไม่ควรปล่อยให้ กพด. เป็นผู้รับผิดชอบในการ - บริหาร ศพด. เพราะไม่มีความรู้เพียงพอ ซึ่งอาจทำให้โครงการล้มเหลวได้			V63 []

ข้อความ	ความเข้าใจ		
	ใช่	ไม่ใช่	
7. พัฒนาการจะต้องดูแลการดำเนินงานของ ศพด. อย่างต่อเนื่อง			V64 []
8. พัฒนาการจะต้องให้คำแนะนำเมื่อ กพด. ประสบปัญหาในการดำเนินงาน			V65 []
9. พัฒนาการจะต้องให้คำแนะนำแก่ กพด. ในการนำความรู้ไปใช้ในการเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกต้อง			V66 []
10. พัฒนาการจะต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและ เอกชน เพื่อขอความร่วมมือและขอรับการสนับสนุนในการดำเนินงาน ศพด.			V67 []
11. พัฒนาการจะต้องแจ้งให้ กพด. รายงานผลความก้าวหน้าตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในอำเภอทราบ			V68 []
12. พัฒนาการจะต้องจัดให้มีการประชุม กพด. และผู้ปกครองเด็กเป็นประจำเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้น			V69 []
13. พัฒนาการต้องให้ความรู้แก่ กพด. ผู้ปกครองเด็กเป็นประจำในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้ได้รับการพัฒนา ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา			V70 []

ข้อความ	ความเข้าใจ			
	ใช่	ไม่ใช่		
14. พัฒนาการจะต้องให้ความรู้ด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอนจากเศษวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น			V71	[]
15. พัฒนาการเป็นผู้จัดทำงบประมาณและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ศพด. เช่น ค่าตอบแทน ผดด. วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่			V72	[]
16. พัฒนาการเป็นผู้รายงานผลความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานใน ศพด. ให้เขตฯ กรมฯ ทราบ			V73	[]
17. พัฒนาการจะต้องเป็นผู้ชักชวนผู้ประกอบการเด็กนำเด็กเข้ารับการเลี้ยงดูใน ศพด.			V74	[]
18. พัฒนาการเป็นผู้ติดต่อประสานงานหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในอำเภอ เพื่อให้การสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาเด็ก ใน ศพด.			V75	[]

ตอนที่ 3 จิตวิทยาสังคม

ค่าชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง มาก ปานกลาง น้อย ตามระดับความพึงพอใจของท่าน

13. ความพึงพอใจในงานตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด.

ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1. ท่านมีความภาคภูมิใจในตำแหน่งพัฒนากระดับใด				V76 []
2. ท่านมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานใน ศพด. อยู่ในระดับใด				V77 []
3. ท่านได้รับคำชมเชยจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเกี่ยวกับการดำเนินงาน งาน ศพด. อยู่ในระดับใด				V78 []
4. มีผู้มาขอรับคำปรึกษาเรื่องการดำเนินงาน ศพด. อยู่ในระดับใด				V79 []
5. รายได้ประจำเดือนที่ท่านได้รับ ท่านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับใด				V80 []
6. ลักษณะงานพัฒนาชุมชน ทำทลายความสามารถและความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับใด				V81 []

ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
7. พัฒนาการมีความก้าวหน้าในตำแหน่งในระดับใด				V82	[]
8. ระดับความสัมพันธ์ของท่านกับผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับใด				V83	[]
9. ความสัมพันธ์ของท่านกับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับใด				V84	[]
10. พัฒนาการเป็นอาชีพที่มีเกียรติอยู่ในระดับใด				V85	[]

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง ใช่ เมื่อท่านเห็นว่าข้อความดังกล่าวเป็นความจริง และลงในช่อง ไม่ใช่ เมื่อท่านเห็นว่าข้อความดังกล่าวไม่เป็นความจริง

14. ความเชื่อมั่นในตนเอง

ข้อความ	ความเข้าใจ		
	ใช่	ไม่ใช่	
1. ในการปฏิบัติงานเมื่อมีคนคัดค้านหรือทักท้วง ท่านจะดำเนินการต่อโดยไม่ลังเล			V86 []
2. จากประสบการณ์การทำงาน ท่านมักจะได้รับความชมเชยจากผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ			V87 []
3. ท่านมักขอรับคำปรึกษาหารือจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ			V88 []
4. เมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้าท่านสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ โดยลำพัง			V89 []
5. ทุกครั้งที่มีการประชุมในหน่วยงานท่านมักจะเป็นผู้ที่แสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ			V90 []
6. ในารดำเนินงานต่าง ๆ ท่านจะปฏิบัติเมื่อมีหนังสือสั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย			V91 []

15. ความคาดหวังผลประโยชน์

ท่านคิดว่าได้รับประโยชน์เหล่านี้จากการพัฒนาเด็กใน ศพด. ใช่หรือไม่

ข้อความ	ความเข้าใจ		
	ใช่	ไม่ใช่	
1. การยอมรับนับถือจาก กม., กสต. และราษฎร			V92 []
2. การยอมรับความสามารถจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน			V93 []
3. เป็นฐานในการสร้างกิจกรรมอื่น ๆ			V94 []
4. การพิจารณาความดีความชอบพิเศษ			V95 []
5. ความสบายใจที่ได้ทำงานที่ตนชอบ			V96 []
6. ความมีชื่อเสียงขจรขยายในสังคม			V97 []
7. ลดปัญหาการย้ายถิ่นของผู้ปกครองเพื่อหาโอกาสทางการศึกษาให้กับบุตรหลาน			V98 []
8. ลดช่องว่างทางการศึกษาระหว่างเมืองกับชนบท			V99 []
9. ราษฎรมีความตระหนักถึงความห่วงใยของรัฐบาล			V100 []
10. ราษฎรให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล			V101 []
11. สังคมมีความสงบสุข ประเทศชาติเกิดความพัฒนาอย่างรวดเร็ว			V102 []

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ของบุคคล

คำชี้แจง โปรดระบุระดับความสัมพันธ์ของท่าน กับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และชาวบ้านตามความเป็นจริง

16. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

ข้อความ	ระดับความสัมพันธ์			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1. ผู้บังคับบัญชาชนเชย และยกย่องเมื่อท่านปฏิบัติงานได้รับความสำเร็จและเป็นผลดี				V103 []
2. ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ที่ท่านสามารถปรึกษาหารือขอคำแนะนำในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี				V104 []
3. ผู้บังคับบัญชายอมรับฟังความคิดเห็น และสนับสนุนข้อเสนอแนะของท่านอย่างมีเหตุผล				V105 []
4. ผู้บังคับบัญชาเชิญท่านร่วมสังสรรค์นอกเวลาราชการอยู่เสมอ				V106 []
5. ผู้บังคับบัญชาให้ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายหน่วยงาน				V107 []

17. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

ข้อความ	ระดับความสัมพันธ์			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1. เพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือในการทำงานของท่านเป็นอย่างดี				V108 []
2. เมื่อท่านได้รับความเดือดร้อนทั้งในเรื่องส่วนตัวและเรื่องงาน เพื่อนร่วมงานให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี				V109 []
3. เมื่อเพื่อนร่วมงานมีปัญหาทั้งในเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องงานมักจะมาขอคำปรึกษาจากท่าน				V110 []
4. ท่านกับเพื่อนร่วมงานมักมีการพบปะสังสรรค์นอกเวลาราชการอยู่เสมอ				V111 []
5. เพื่อนร่วมงานมักแสดงอาการดีใจเมื่อพบเห็นท่านทั้งในและนอกสำนักงาน				V112 []

18. ความสัมพันธ์กับชาวบ้าน

ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1. ชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบให้ความร่วมมือและช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานด้วยดี				V113 []
2. ท่านมักได้รับคำชมเชยจากชาวบ้านในพื้นที่ปฏิบัติงานอยู่เสมอ				V114 []
3. ในเทศกาลต่าง ๆ ชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบนำสิ่งของมาฝากท่านด้วยไมตรีจิตอยู่เสมอ				V115 []
4. ถ้าท่านไม่ได้ออกไปท่องเที่ยวที่นั่น ๆ มักถูกตัดพ้อต่อว่าจากชาวบ้าน				V116 []
5. ชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบมาเยี่ยมเยียนท่านที่สำนักงานอยู่เสมอ				V117 []

ตัวแปรตาม

ตอนที่ 5 การปฏิบัติตามบทบาทของพัฒนากร

คำชี้แจง ในฐานะที่ท่านเป็นพัฒนากรและมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความรู้แก่ ผดด. เพื่อฝึกอบรมเด็กให้ได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามโครงการพัฒนาเด็กใน ศพด. ในการปฏิบัติจริงท่านได้ทำหรือไม่ โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง ทำ และ ไม่ทำ ตามความเป็นจริง

19. การพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อความ	การปฏิบัติจริง		
	ทำ	ไม่ทำ	
พัฒนาการทางร่างกาย			
1. การปล่อยให้เด็กวิ่งเล่น กระโดด ปีนป่าย อย่างอิสระทุกวันในที่กว้างร่มรื่น			V118 []
2. การฝึกใช้นิ้วมือวาดภาพ ระบายสี ปั้นดิน ตัดกระดาษ เขียนหนังสือ			V119 []
3. จัดกิจกรรมในการช่วยตนเอง เช่น กลัดดุม รูดซิป			V120 []
4. ดูแลการบริโภคอาหารครบหมู่ และเพียงพอ			V121 []
5. ฝึกหัดการขับถ่ายให้ถูกที่			V122 []
6. ฝึกหัดการพักผ่อนให้เป็นเวลา			V123 []

ข้อความ	การปฏิบัติจริง	
	ทำ	ไม่ทำ
พัฒนาการทางจิตใจ อารมณ์ สังคม		
1. สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้รื่นรมย์ มีชีวิตชีวา		V124 []
2. สร้างความเป็นกันเองและอารมณ์ขันให้กับเด็ก		V125 []
3. ชมเชยและให้กำลังใจเด็กอยู่เสมอ		V126 []
4. ฝึกความอดทนให้รู้จักการรอคอย เช่น การเข้าแถวรับอาหารตามลำดับมาก่อนหลัง		V127 []
5. ฝึกระเบียบวินัย ยอมรับกติกาของกลุ่ม เช่น การเล่นเกมต่าง ๆ		V128 []
6. จัดกิจกรรมให้เด็กไว้ว่างใจผู้อื่น เช่น ร่วมเล่น ร่วมทำงาน		V129 []
7. ฝึกความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันอาหาร เครื่องเล่น ฯลฯ		V130 []
8. สอนให้รู้จักอภัย		V131 []
9. สอนการเป็นผู้นำและผู้ตาม เช่น การคัดเลือกหัวหน้าชั้นเป็นต้น		V132 []
10. สอนให้รู้จักล้มมาคารวะ		V133 []

ข้อความ	การปฏิบัติจริง		
	ทำ	ไม่ทำ	
11. สอนให้พูดความจริง			V134 []
12. สอนให้เป็นคนไม่ลักขโมย			V135 []
13. สอนให้รู้จักเสียสละ ไม่เอาเปรียบคนอื่น			V136 []
14. สอนการรักษาความสะอาดร่างกาย สิ่งของเครื่องใช้			V137 []
พัฒนาการด้านสติปัญญา			
1. ส่งเสริมให้เป็นคนช่างสังเกต ชักถาม รู้จักหาคำตอบ			V138 []
2. ฝึกการคิด จำแนกแยกแยะ และหาเหตุผลสิ่งของต่าง ๆ			V139 []
3. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เช่น วาดภาพ เล่นทราย ประดิษฐ์ภาพ ปั้นดินน้ำมัน			V140 []
4. เล่นทายปัญหาด้วยเพลง หรือด้วยภาพ			V141 []
5. ส่งเสริมการแก้ปัญหา เช่น การเล่นไม้บล็อก ภาพตัดต่อ			V142 []
6. ส่งเสริมการสร้างจินตนาการโดยการเล่านิทาน			V143 []
7. ให้เล่นหรือให้ทำงานโดยอิสระ โดยดูแลอยู่ใกล้			V144 []

ตอนที่ 6 ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

1. ปัญหาอุปสรรค

จากการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ท่านมีปัญหาอุปสรรค ในการปฏิบัติงานตามหัวข้อต่อไปนี้อย่างไรบ้าง

1) ด้านบุคลากร.....

.....

2) ด้านงบประมาณ.....

.....

3) ด้านวัสดุครุภัณฑ์.....

.....

4) ด้านการบริหาร.....

.....

5) ด้านวิชาการ.....

.....

6) ด้านอื่น ๆ

.....

2. ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข

จากปัญหา อุปสรรค ที่ท่านประสบ ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหายังไง

1) ด้านบุคลากร.....

.....

.....

2) ด้านงบประมาณ.....

.....

.....

3) ด้านวัสดุครุภัณฑ์.....

.....

.....

4) ด้านการบริหาร.....

.....

.....

5) ด้านวิชาการ.....

.....

.....

6) ด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

การพัฒนาเด็ก

ความสำคัญของการพัฒนาเด็ก

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้ามั่นคงขึ้น คุณภาพของประชากรในชาตินี้ว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การสร้างคุณภาพของประชากรจะต้องเริ่มตั้งแต่วัยแรกเริ่มของชีวิต ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจนถึงวัย 6 ปี ซึ่งเป็นวัยที่จะต้องวางรากฐานของการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เจริญงอกงามเต็มที่ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างฐานความพร้อมของเด็กต่อไปในอนาคต

ความเจริญเติบโตของเด็กวัย 0-6 ปี

วัยแรกเกิดถึงอายุ 2 ปี ร่างกายมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว และที่สำคัญคือ การเจริญเติบโตของสมอง ซึ่งจะพบว่ามีการพัฒนาถึงร้อยละ 80-85 ของขนาดสมองเมื่อโตเต็มที่เด็กวัยนี้ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ หากไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็กทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องดูแลเด็กในวัยนี้อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเลี้ยงดูด้วยนมแม่ การเฝ้าระวังการเจริญเติบโตทางร่างกายของเด็ก การดูแลการเจริญเติบโตของสมองโดยเฝ้าดูพัฒนาการเด็กและช่วยส่งเสริมในส่วนที่ดูเหมือนล่าช้าให้ดีขึ้น รวมทั้งการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคการป้องกันอุบัติเหตุ และการดูแลสุขภาพทั่วไป

เด็กวัย 2-6 ปี นับเป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุดช่วงหนึ่ง เพราะเป็นช่วงวัยของการวางรากฐานบุคลิกภาพของมนุษย์ และเป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้มากที่สุด เรียนที่จะรู้จักตัวเอง รู้จักผู้อื่น รู้จักแยกแยะ รู้จักการปรับตัว และรู้จักการช่วยเหลือและควบคุมตัวเองในหลาย ๆ ด้าน เด็กวัยนี้ต้องการอาหารที่เพียงพอ และมีคุณค่าที่เหมาะสมครบถ้วน การได้รับภูมิคุ้มกันโรคตามวัยการป้องกันอุบัติเหตุ การตรวจวินิจฉัย และรักษาโรคโดยทันที การตรวจสายตา และการได้ยิน การฝึกหัดการควบคุม การขับถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ การฝึกหัดช่วยตัวเองในเรื่องการกินอาหาร การแต่งตัวและอื่น ๆ รวมทั้งการสร้างสัมพันธ์กับบุคคลรอบด้าน

โดยสรุปวิธีทางอันจะนำมาซึ่งคุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ เพื่อสร้างผู้ใหญ่ในอนาคตที่แข็งแกร่ง ทั้งร่างกายและจิตใจ พร้อมทั้งจะรับผิดชอบสร้างสังคมภายใต้การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจของผู้ใหญ่ในัจจุบันต่อบัจจุบันต่อบัจจุบันต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก รวมทั้งรู้ทันปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กในสังคมอันเป็นอุปสรรคต่อพัฒนา

การของเด็ก และท้ายสุดคือต้องอาศัยความตั้งใจของผู้ใหญ่ไม่ว่าอยู่ในส่วนใดของสังคมที่จะร่วมมือร่วมใจช่วยกันส่งเสริมพัฒนาการของเด็กไทยและแก้ไขปัญหาย่างทันทั่วทั้งที่ โดยเฉพาะในช่วงอายุ 0-6 ปี ซึ่งเชื่อว่าเป็นระยะที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นช่วงของการสร้างรากฐานของคุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคล ถ้าเด็กวัยนี้ไม่มีโอกาสเติบโตขึ้นในครอบครัวและสังคมที่เอื้ออำนวยให้มีสุขภาพและพัฒนาการที่ดีเต็มที่ก็จะก้าวต่อไป พร้อมทั้งจะเรียนรู้และเติบโตขึ้น โดยมีลักษณะพึงประสงค์ แต่ถ้าเด็กในวัยนี้ถูกละเลยขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวและสังคม การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กก็จะชะงักหรือแปรปรวนไป ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อชีวิตและสังคมในระยะยาว

การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน

เด็กก่อนวัยเรียนอายุแรกเกิด-6 ปี เป็นวัยที่สำคัญยิ่งในการวางรากฐานบุคลิกภาพและคุณภาพของประชากร บุคคลสำคัญที่มีส่วนในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กคือผู้ใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งได้แก่ พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก หรือพี่เลี้ยงเด็ก การที่จะพัฒนาเด็กให้เป็นคนที่มีคุณภาพนั้น พ่อแม่ และผู้ใกล้ชิดกับเด็กจะต้องร่วมกันส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี โดยปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการทางร่างกาย

- สังเกตการเจริญเติบโตของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี และถ้าพบปัญหาของเด็กซึ่งผิดปกติก็ควรจะหาทางแก้ไขแต่ต้นมือ
- ให้อาหารเด็กที่มีคุณภาพทางโภชนาการถูกส่วนและเหมาะสมกับวัย
- ฝึกให้เด็กดูแลรักษาสวนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ฟัน ตา ฯลฯ และฝึกการใช้กล้ามเนื้อท่อนให้แข็งแรง
- ป้องกันอุบัติเหตุและโรคบางอย่างให้กับเด็กโดยการพาเด็กไปรับการฉีดวัคซีนคุ้มกันโรคปลูกฝีตามระยะเวลาที่แพทย์กำหนด

2. พัฒนาการทางอารมณ์ สังคม และจิตใจ

- อุ้มชู และหยอกล้อเด็กด้วยความรัก ช่วยให้เด็กอุ่นใจ และเติบโตเป็นผู้มีความรักและเมตตา
- พูดคุย เล่านิทาน ร้องเพลง เหน่กล่อมให้เด็กฟัง
- ชักชวนให้เด็กพูด ชักถาม เล่าเรื่อง ร้องเพลง
- ตอบคำถามของเด็ก ตั้งใจฟังเรื่องที่เด็กพูด
- ฝึกมารยาทในสังคมให้เด็ก เช่น ทักทายผู้อื่น แบ่งของเล่นของใช้ให้ผู้อื่น

3. พัฒนาการทางสติปัญญา

- จัดหาของเล่น สื่อ และกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมทักษะในการคิด การจำ และการแก้ปัญหาให้กับเด็ก

แนวทางการพัฒนาเด็กของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

นโยบาย

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยได้เริ่มดำเนินงานพัฒนาเด็ก มาตั้งแต่ พ.ศ. 2510 โดยสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นในหมู่บ้าน ตำบล ตามความต้องการและขีดความสามารถของประชาชน เพื่อรับเด็กเล็กในชนบทอายุระหว่าง 3-6 ปี เข้ารับการอบรมเลี้ยงดูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและให้อยู่ในความรับผิดชอบ ควบคุมดูแลของคณะกรรมการพัฒนาเด็ก คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. คณะกรรมการสภาตำบล และคณะกรรมการอื่น ๆ ซึ่งช่วยเหลือและสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การดำเนินงานได้ยึดหลักความต้องการและความพร้อมของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก กรมการพัฒนาชุมชนจะให้การสนับสนุนในด้านวิชาการและงบประมาณ ในส่วนที่เกินขีดความสามารถของประชาชน รวมทั้งการฝึกอบรมผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการพัฒนาเด็กเพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านมา ปรากฏว่าเด็กที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดูตามวิธีการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีความเจริญเติบโต ทั้งทางร่างกาย และจิตใจอย่างถูกต้องและเหมาะสม แต่การพัฒนาเด็กยังไม่สามารถขยายการจัดบริการครอบคลุมเด็กยากจนได้เท่าที่ควร เนื่องจากยังมีเด็กยากจนอีกจำนวนมากที่ไม่มีโอกาสเข้ารับการเลี้ยงดูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีฐานะยากจน ฉะนั้นตั้งแต่ปี 2527 เป็นต้นมา กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้ขยายการดำเนินงานพัฒนาเด็ก โดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์การเอกชนทั้งในและต่างประเทศในด้านการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และวิทยารในการพัฒนาเด็กอายุระหว่าง 0-6 ปี ทั้งในและนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควบคู่กันไป (สำหรับกิจกรรมในการพัฒนาเด็กนอกศูนย์ ได้แก่ กิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเคลื่อนที่ กิจกรรมการพัฒนาเด็กในครอบครัว และกิจกรรมการผลิตและการใช้สื่อก่อนการพัฒนาเด็ก)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาเด็กอายุระหว่าง 0-6 ปี ในชนบทให้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้เจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อย่างถูกต้องตามวัยพร้อมที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา โดยเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการพัฒนาโดยใช้ครอบครัวเป็นฐาน
2. เพื่อกระตุ้นให้ "องค์กรท้องถิ่น" โดยเฉพาะคณะกรรมการพัฒนาสตรี (กพสม.) และสตรีในหมู่บ้าน ได้มีบทบาทในการพัฒนาเด็กและส่งเสริมสนับสนุนให้ครอบครัว ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการเด็ก
3. เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กทุกระดับ ร่วมกันวางแผนและดำเนินงานให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน
4. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติ
5. เพื่อแบ่งเบาภาระการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อให้ใช้เวลาในการประกอบอาชีพได้อย่างเต็มที่

มาตรการ

1. เร่งรัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการพัฒนาการของเด็กเกี่ยวกับการให้ความรู้ ด้านอาหารและโภชนาการ สำหรับมารดาและเด็กแก่ประชาชนในหมู่บ้านตำบลต่าง ๆ และการใช้สื่อในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เหมาะสมความวัยต่อกลุ่มบิดามารดา ผู้ปกครอง กลุ่มแม่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น โดยอาศัยช่องทางการสื่อสารทุกรูปแบบให้มากที่สุด เช่น สื่อบุคคล เอกสาร วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ รวมทั้งสื่อพื้นบ้าน
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของประชาชน ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบล การฝึกอบรมและการให้คำตอบแทนผู้ดูแลเด็ก การจัดคู่มือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประสานและระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรประชาชนในตำบล หมู่บ้าน ให้เข้ามามีบทบาทอย่างจริงจังในการดำเนินงานพัฒนาเด็ก โดยการจัดตั้ง ฝึกอบรม และสัมมนาคณะกรรมการพัฒนาเด็กการติดตามนิเทศให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการพัฒนาเด็กและผู้ดูแลเด็ก การประกวดและการประกาศเกียรติคุณแก่ผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการพัฒนาเด็กและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

งานพัฒนาเด็ก

วัดอุประสงค์สูงสุด เด็กอายุ 0-6 ปี มีพัฒนาการทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์
สังคม และสติปัญญา

การพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
(3-6 ปี)

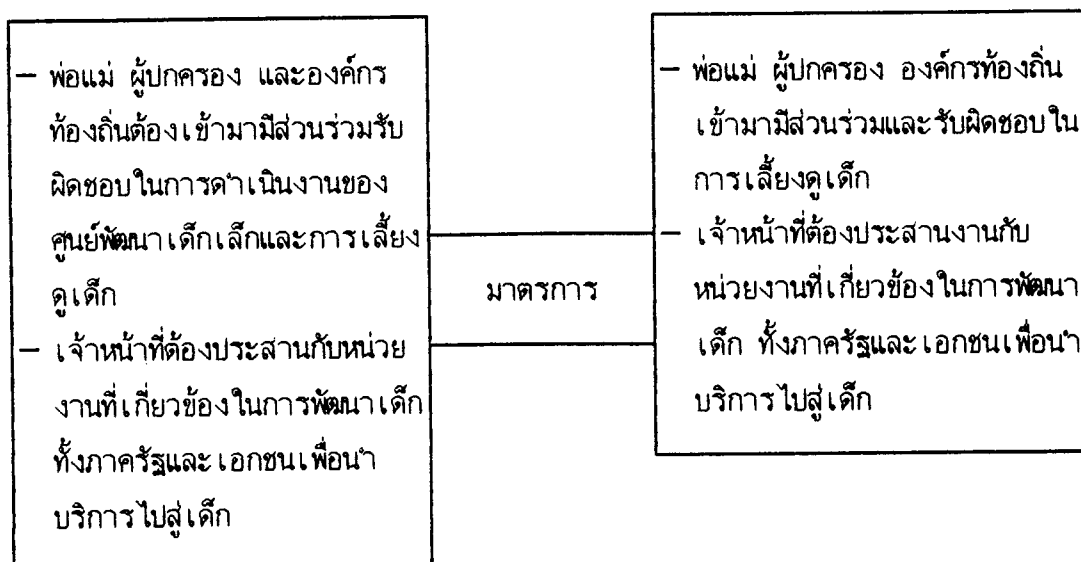
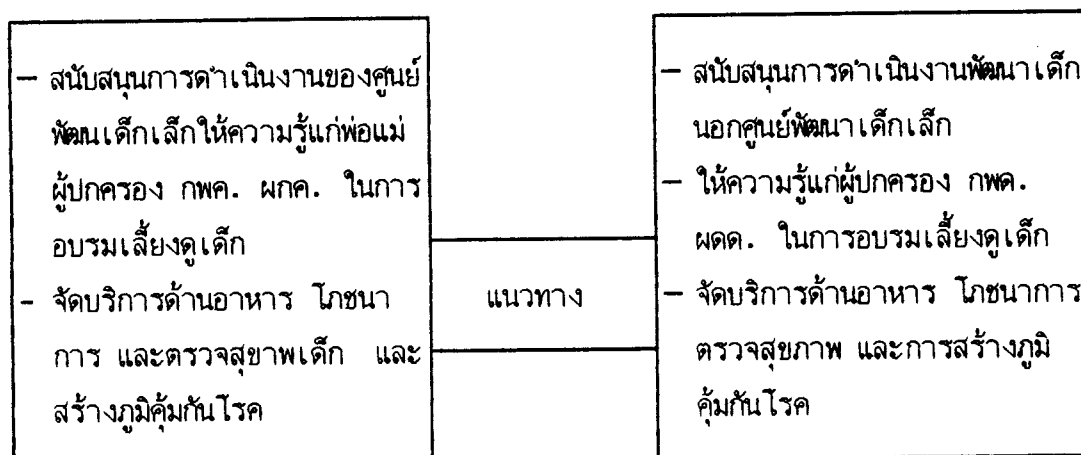
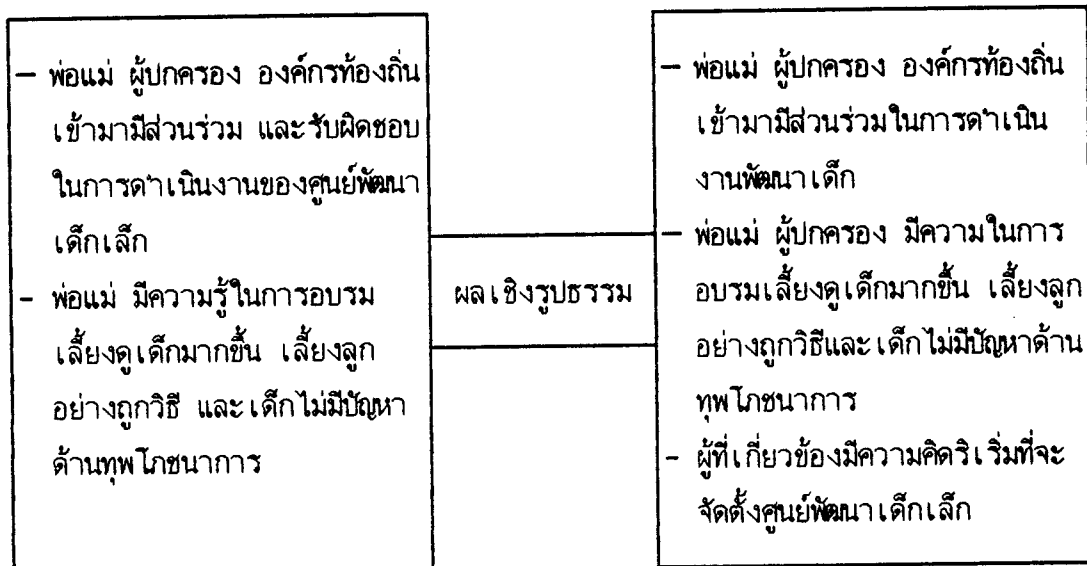
กลุ่ม
เป้าหมาย

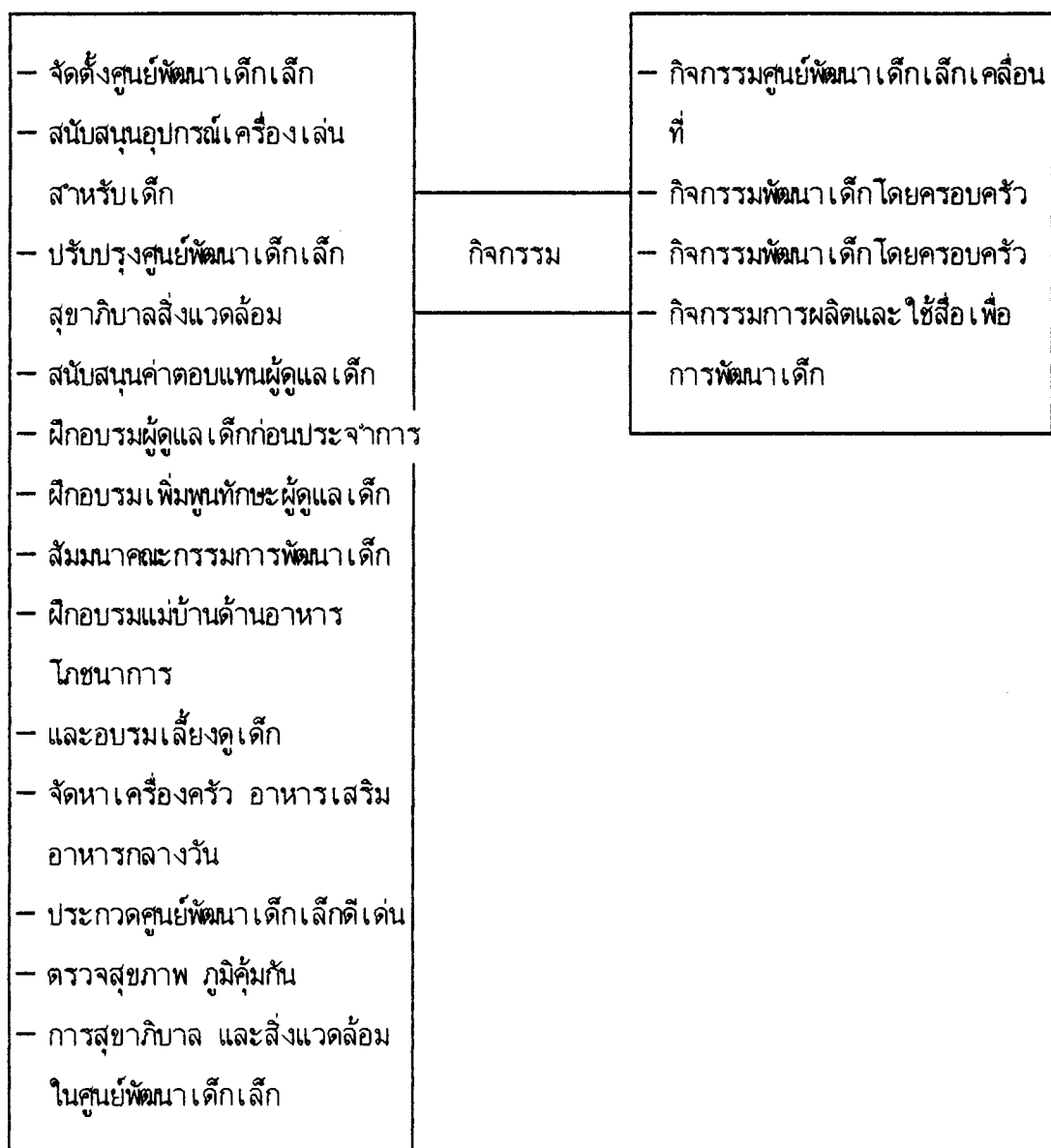
การพัฒนาเด็กนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
(0-3 ปี)

- พัฒนาเด็กอายุระหว่าง 3-6 ปี
ในชนบทให้ได้รับการเลี้ยงดูให้
เจริญเติบโตทั้งร่างกาย จิตใจ
อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
- เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีความ
รู้ ความสามารถในการอบรม
เลี้ยงดูเด็ก
- เพื่อให้องค์กรท้องถิ่น เข้าใจ
และมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

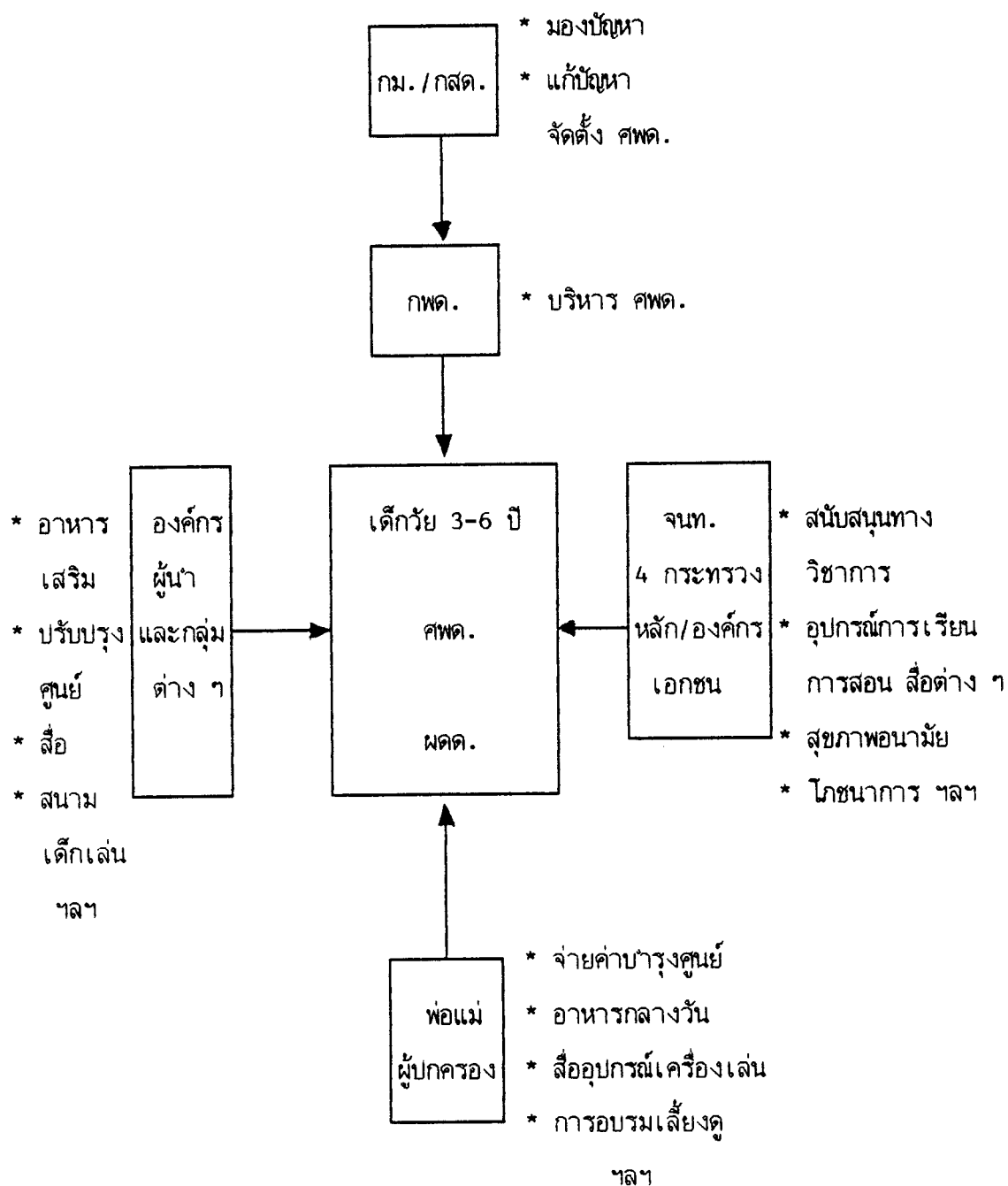
วัดอุประสงค์

- เพื่อให้เด็กอายุ 0-6 ปี ในชนบท
ห่างไกลได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้
เจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย จิตใจ
อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่าง
ถูกต้องตามวัย
- เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีความรู้
ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู
- ให้องค์กรท้องถิ่นเข้าใจและมีส่วน
ร่วมในการดำเนินงานพัฒนาเด็ก

แผนภูมิที่ 3 โครงสร้างงานพัฒนาเด็ก

แผนภูมิที่ 4 โครงสร้างการดำเนินงานพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ดำเนินงานโดยสนับสนุนให้ชุมชนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นในหมู่บ้าน ตำบล เพื่อรับเลี้ยงดูเด็กอายุ 3-6 ปี ให้มีการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาการเตรียมความพร้อมแก่เด็กในลักษณะ เล่นปนเรียน และจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กมีผู้ดูแลเด็ก (ผดด.) ทำหน้าที่เป็นผู้เลี้ยงดูเด็ก โดยได้รับคำตอบแทนจากกรรมการพัฒนาชุมชน ผู้ปกครองและหรือชุมชนอัตราส่วน ผดด. 1 คน ต่อเด็ก 20-25 คน ผู้รับผิดชอบในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือกรรมการพัฒนาเด็ก (กพด.) ดำเนินการภายใต้การควบคุมดูแลของ กม. กสค.

ขั้นตอนการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. สสำรวจจำนวนเด็กอายุ 0-6 ปี ให้ทราบว่าแต่ละปีจะมีเด็กอายุ 3-6 ปี เข้ารับการอบรมเลี้ยงดูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ๆ กี่คน
2. พัฒนากิจกรรมประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเด็กให้เข้าใจ ในวัตถุประสงค์ของการดำเนินและให้ประชาชนเห็นประโยชน์ของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. กม. กสค. อำเภอ จังหวัด ร่วมกันคัดเลือกสถานที่จัดตั้ง ศพด. ซึ่งควรตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางของหมู่บ้าน ใกล้สถานีนามัย สำนักงานผดด. หรือสถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสมและสะดวกในการรับเลี้ยงเด็ก
4. ประชาชนร่วมกันคัดเลือกคณะกรรมการพัฒนาเด็ก (กพด.) จำนวน 5 คน เพื่อทำหน้าที่บริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้อยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี ในกรณีที่ยังไม่ได้รับการฝึกอบรมตามโครงการของกรมฯ ให้จังหวัดจัดทำการปฐมนิเทศ กพด. ให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และช่วยเหลือการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กได้
5. กม. กสค. กพอ. ร่วมกันคัดเลือกผู้ดูแลเด็ก (ผดด.) เพื่อทำหน้าที่ใน ศพด. ในกรณีที่ยังไม่ได้รับการฝึกอบรมก่อนประจำการ ให้จังหวัดทำการปฐมนิเทศอย่างน้อย 3 วัน หรือให้ฝึกปฏิบัติงานการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ ร.ร.อนุบาล หรือ ศพด. ตัวอย่างในจังหวัด เพื่อให้ ผดด. มีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนปฏิบัติงาน
6. กพด. กสค. และ ผดด. ร่วมกันคัดเลือกเด็กอายุ 3-6 ปี เข้ารับการเลี้ยงดูแบบเข้าไปเย็นกลับ

7. สนับสนุนให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กเข้ามามีบทบาทในกิจการของศูนย์ เช่น การเลี้ยงดูเด็ก การทำอาหารเสริม การปลูกผักสวนครัว การตกแต่งทำความสะอาดศูนย์ หรือ การจัดทำอุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก เป็นต้น

การเลือกสถานที่จัดตั้ง ศพด.

1. สถานที่

1.1 บริเวณกว้างขวางพอเหมาะกับจำนวนเด็ก มีรั้วรอบขอบชิด มีความปลอดภัย มีความร่มรื่นคล้ายบ้าน เพื่อให้เด็กเกิดความอบอุ่นใจ ไม่ว่าห่อหุ้มเพียงใดก็ให้เด็กเป็นอิสระ ซึ่งจะเป็นผลต่อความเจริญเติบโตของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ

1.2 อาคารสามารถบรรจุเด็กได้ประมาณ 50 คน

1.3 เป็นอาคารชั้นเดียว โปรงมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก

2. การจัดตั้ง ศพด.

ยึดความต้องการและความพร้อมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ และทดลองดำเนินการก่อนอย่างน้อย 3 เดือน จึงจัดตั้งเป็น ศพด. ที่ถาวร โดยผู้ปกครอง ราษฎร จะต้องให้ความร่วมมือในเรื่องค่าตอบแทน ผด. พร้อมทั้งบริจาคที่ดิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงานในการสร้าง ศพด. หรืออาจใช้สถานที่อื่น ๆ เช่น ศยต. ศพด. ศาลาประชาคม ศาลาวัด ฯลฯ ดำเนินการได้แต่ต้องให้มีบริเวณกว้างขวางพอกับจำนวนเด็ก กันแดดกันฝนได้ มีความร่มรื่น สะอาด ปลอดภัย และมีห้องส้วมเพียงพอ

กิจกรรมที่จัดให้มีใน ศพด.

1. การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ก. การจัดบริเวณห้องเรียน บริเวณที่จะใช้เรียนจะมีโต๊ะหรือไม่มีก็ได้ ถ้าไม่มีโต๊ะอาจใช้เสื่อปูให้เด็กนั่ง บริเวณที่ใช้เป็นที่เรียนรู้ ควรเปลี่ยนแปลงได้ถ้ามีโต๊ะ เก้าอี้ ควรเป็นชนิดที่เคลื่อนย้ายได้สะดวก และควรเปลี่ยนที่บ่อย ๆ ไม่จำเป็นต้องให้เด็กนั่งที่เดิมเสมอไป เพราะเด็กมีนิสัยเบื่อง่าย การเปลี่ยนที่นั่งบ่อย ๆ จะทำให้เด็กรู้จักและสนับสนุนกับเพื่อนทุกคน โต๊ะควรมีขนาดความยาว 120 ซม. กว้าง 60 ซม. สูง 50 ซม. เก้าอี้สูง 25 ซม.)

ข. การจัดมุมต่าง ๆ สำหรับเด็ก การจัดมุมต่าง ๆ ภายในบริเวณที่ใช้เป็นสถานที่เรียนนั้นสำคัญมาก เพราะเด็กจะเรียนรู้ได้จากสิ่งต่าง ๆ ที่จัดไว้ เช่น

- มุมดนตรี
- มุมหนังสือ/นิทาน
- มุมตุ๊กตา/บ้าน
- มุมบล็อก/ เกมการศึกษา
- มุมสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- มุมศิลปะ

กิจกรรมที่กล่าวข้างต้น จะช่วยให้เด็กมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีความคิดสร้างสรรค์ ถ้าเป็นไปได้ก็ต้องเลือกกิจกรรมเฉพาะที่จำเป็นสำหรับเด็ก อย่างน้อยจะต้องมี 3 กิจกรรมขึ้นไปคือ ธรรมชาติศึกษา สังคมศึกษา และของเล่นสำหรับเด็ก

ค. การแบ่งกลุ่มเด็ก การอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้น ถ้าเด็กมีอายุแตกต่างกันมาก เช่น 3 ปี กับ 5 ปี หรือเด็กที่มีความสามารถต่างกัน ผู้ดูแลเด็กจะต้องแบ่งกลุ่มเด็ก เพื่อสะดวกในการอบรมเลี้ยงดู และการแบ่งกลุ่มเด็กนี้จะแบ่งตามอายุของเด็ก เช่น 3-4 ปี กลุ่มหนึ่ง และ 5 ปี หรือเด็กที่มีความสามารถต่างกัน ผู้ดูแลเด็กจะต้องแบ่งกลุ่มเพื่อสะดวกในการอบรมเลี้ยงดู และการแบ่งกลุ่มเด็กนี้จะแบ่งตามอายุของเด็ก เช่น 3-4 ปี กลุ่มหนึ่ง และ 5 ปี อีกกลุ่มหนึ่ง หรือจะแบ่งตามความสามารถของเด็กก็ได้ โดยให้เด็กทดลองทำสิ่งที่เหมือนกัน เพราะเด็กวัยเดียวกันอาจจะทำได้ไม่เหมือนกัน

2. การจัดกิจกรรมประจำวัน

ผู้ดูแลเด็กควรจัดช่วงเวลาให้เด็กได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ประจําวัน โดยมีแนวทางในการจัดดังนี้

07.30 - 08.20 น.	รับเด็กเป็นรายบุคคล
08.20 - 08.40 น.	เคารพธงชาติและสวดมนต์
08.40 - 08.55 น.	ตรวจสอบสุขภาพ
08.55 - 09.15 น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
09.15 - 10.00 น.	กิจกรรมกลุ่มใหญ่
	กิจกรรมกลุ่มย่อย
10.00 - 10.20 น.	พัก (อาหารว่าง)
10.20 - 11.00 น.	กิจกรรมสร้างสรรค์และการเล่นตามมุม
11.00 - 11.30 น.	กิจกรรมกลางแจ้ง
11.30 - 12.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน

12.00 - 14.00 น.	นอนพักผ่อน
14.00 - 14.20 น.	ตื่นนอน ทำความสะอาดร่างกาย
14.20 - 14.40 น.	พัก (อาหารว่าง)
14.40 - 15.00 น.	สรุปบทวน สันทนา เตรียมตัวกลับบ้าน

หมายเหตุ กิจกรรมประจำวันนี้สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

3. การจัดอาหารสำหรับเด็ก

วัยเด็กเป็นวัยที่ต้องได้รับความเอาใจใส่ในเรื่องการให้อาหารมากโดยเฉพาะเด็กวัย 3-6 ปี เป็นวัยที่มีความเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสมองสูง อาหารจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี เพราะเด็กในชนบทส่วนใหญ่ไม่ได้รับการเอาใจใส่ในเรื่องการให้อาหารเสริมเท่าที่ควร จึงทำให้เป็นโรคขาดอาหารกันมาก ซึ่งจะมีผลกระทบกระเทือนถึงความเจริญเติบโตของร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา มีความต้านทานโรคต่ำ ผู้ดูแลเด็กจึงต้องเอาใจใส่ในเรื่องอาหารของเด็กให้มาก สำหรับศูนย์ที่ได้กินอาหารมารับประทานเอง ผดด. จะต้องสำรวจว่าอาหารที่เด็กนำมารับประทานนั้นมีคุณค่าครบถ้วนตามความต้องการของเด็กหรือไม่ และจะต้องให้คำแนะนำแก่พ่อแม่ผู้ปกครองเด็กให้จัดอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายของเด็กโดยยึดอาหารหลัก 5 หมู่ ซึ่งสามารถหาได้ในท้องถิ่น ถ้าศูนย์จัดอาหารได้แก่เด็กผู้ดูแลเด็กจะต้องคำนึงถึงคุณค่าของอาหารหลัก 5 หมู่ ซึ่งสามารถหาได้ในท้องถิ่น ถ้าศูนย์จัดอาหารได้แก่เด็กผู้ดูแลเด็กจะต้องคำนึงถึงคุณค่าของอาหารที่จะให้แก่เด็กในแต่ละวัย ความนิยมในการรับประทานอาหารของเด็ก ต้นทุนการใช้จ่าย ความยากง่ายในการปรุง และการจัดรายการอาหารที่สอดคล้องตามฤดูกาลหรือท้องถิ่น

พ่อแม่ ผู้ปกครอง นอกจากจะให้การสนับสนุนด้านการเงิน ซึ่งเป็นค่าอาหารของเด็กแล้ว ควรจะมาช่วยจัดทำอาหารให้แก่เด็กด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้ในการประกอบอาหารที่มีประโยชน์สำหรับบุตรหลานของตนเอง

4. การเล่นของเด็ก

การเล่นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของเด็ก เพราะนอกจากจะทำให้เด็กสนุกสนานเพลินแล้ว ยังทำให้เด็กเจริญเติบโต กล้ามเนื้อทุกส่วนได้เคลื่อนไหว แข็งแรง สมบูรณ์ และประสานสัมพันธ์กัน เช่น ระหว่างกล้ามเนื้อมือ และกล้ามเนื้อตา เป็นต้น นอกจากนั้น

ยังจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีระเบียบวินัย ฉะนั้นในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ผดต. จึงควรใช้การเล่นเป็นสื่อและชักจูงให้เด็กสนใจ และอยากทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว เด็กจะเล่นทุกอย่างที่พอใจ ผดต. จึงต้องคอยดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดคอยแนะนำให้เด็กเล่นอย่างถูกวิธี เด็กจึงจะปลอดภัย และได้รับประโยชน์จากการเล่นมากที่สุด ฉะนั้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่ง นอกจากเครื่องเล่นในร่มแล้ว ควรจัดให้มีบริเวณสำหรับจัดทำสนามเด็กเล่น และจัดทำเครื่องเล่นกลางแจ้งสำหรับเด็กในศูนย์ด้วย ซึ่งเครื่องเล่นทั้งในร่มและกลางแจ้งนี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นเครื่องเล่นที่ซื้อหา แต่เป็นเครื่องเล่นที่จัดทำขึ้นเองโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นหรือวัสดุหรือใช้ โดยขอความร่วมมือจากผู้ปกครองหรือกลุ่มเยาวชนร่วมกันจัดทำขึ้น

กลุ่มบุคคลเป้าหมาย

1. เด็ก

1.1 เด็กที่จะเข้ารับการอบรมเลี้ยงดู ต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรืออยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน ผดต. ที่เด็กสามารถเดินทางไป-กลับเองได้ โดยมีพ่อแม่ หรือผู้ปกครองเป็นผู้รับผิดชอบ

1.2 ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือพิการจนเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กเกิดบดบัง

1.3 พ่อแม่ผู้ปกครองสมัครใจที่จะให้มารับการเลี้ยงดูเด็กตามความจำเป็น

1.4 พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถช่วยดูแลบุตรหลานที่ศูนย์บ้างเป็นครั้งคราว

1.5 มีจำนวนเด็กมากพอคุ้มค่าในการดำเนินงาน

2. ผู้ดูแลเด็ก คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ที่อบรมเลี้ยงดูเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะต้องอยู่ใกล้ชิดกับเด็กออกจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ฉะนั้นจึงต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและบุคลิกลักษณะที่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก คือ

2.1 สุขภาพแข็งแรงทั้งกาย ใจ มารยาท ตลอดจนวาจา ท่าทางที่แสดงออก

2.2 ว่างใจแจ่มใส

2.3 ซื่อสัตย์สุจริต และรักความจริง

2.4 เชื่อมมั่นในตนเอง สามารถตัดสินใจได้อย่างฉับพลัน และมีลักษณะ เป็นผู้นำ

2.5 ไม่เห็นแก่ตัว

2.6 กระตือรือร้น รักความก้าวหน้า มีความสามารถควรแก่การสนับสนุน

2.7 กล้าเผชิญกับปัญหาและความยากลำบาก มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ

มอบหมาย

2.8 มีความยุติธรรม

2.9 สงบเสงี่ยม รู้จักบังคับใจตนเอง ไม่หวั่นต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ง่ายจนเกินไป

การคัดเลือกผู้ดูแลเด็ก (ผดด.)

กพด. กสด. ร่วมกับพัฒนากร คัดเลือกบุคคลในหมู่บ้านมาทำหน้าที่ผู้ดูแลเด็ก โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1. มีความรู้จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาเป็นอย่างน้อย
2. มีภูมิลำเนาในหมู่บ้านที่ตั้ง คพด. หรือหมู่บ้านใกล้เคียง
3. เป็นชายหรือหญิงอายุระหว่าง 18-45 ปี
4. มีลักษณะเป็นผู้นำ สุภาพ อ่อนโยน รักเด็กและมีความรับผิดชอบ
5. มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ ไม่เป็นโรคติดต่อ
6. มีความสมัครใจเข้ารับฝึกอบรมเป็น ผดด. ทั้งได้รับการยินยอมจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง

และยอมทำตามสัญญาจะบูรณะระยะเวลาทำงานไว้กับ กพด. หรือ สด. อย่างน้อย 2 ปี

บทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเด็ก (ผดด.)

1. หน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- ทำความสะอาดบริเวณภายนอกและภายในศูนย์ตลอดจนจัดเตรียมน้ำดื่ม น้ำใช้ให้พร้อม
- รับเด็กจากผู้ปกครองทุกเช้า และส่งเด็กทุกเย็น
- ลงเวลาการปฏิบัติงานประจำวัน
- ให้เด็กเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ ตรวจความสะอาดร่างกายทุกวัน
- สำนักรวจจำนวนเด็กที่เข้ารับการเลี้ยงดูประจำวัน และติดตามหาสาเหตุ ในกรณีที่เด็กไม่มาติดต่อกันเกินกว่า 3 วัน
- อบรมเลี้ยงดูเด็กตามตารางการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้
- จัดเตรียมการสอน บันทึกการสอน และบันทึกประจำตัวเด็ก
- ผลิตสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน โดยเน้นการใช้เศษวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น
- จัดทำทะเบียน สื่อ อุปกรณ์ โดยระบุรายการจำนวนวันเดือนปีที่ได้มา และผู้ให้การสนับสนุน
- ร่วมกับ กพด. จัดบริเวณศูนย์ ปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ดอก ไม้ประดับ

2. หน้าที่ทั่วไป

- เยี่ยมเยียนปรึกษาหารือ ขอคำแนะนำจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง และองค์กรต่าง ๆ เช่น กพลม. กม. กสศ. ฯลฯ ตลอดถึงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์ สำหรับผู้ปกครอง พยายามแนะนำให้มาร่วมในการจัดทำอาหารกลางวัน เพื่อเลี้ยงดูเด็กโดยผลัดเปลี่ยนกันมาตามแต่โอกาสจะอำนวย

- เยี่ยมเยียนเด็กเล็กเมื่อเกิดเจ็บป่วย ให้คำแนะนำในการตรวจรักษา

- ร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน และผู้ปกครอง บำเพ็ญประโยชน์โดยทำกิจกรรมให้ศูนย์ เช่น จัดงานวันเด็ก วันแม่ ปลูกพืชผักสวนครัว

- ร่วมประชุมกับกรรมการและผู้ปกครองที่เกี่ยวกับงานพัฒนาเด็ก

- พยายามศึกษาหาความรู้และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มากที่สุด

- เผยแพร่การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. คณะกรรมการพัฒนาเด็ก (กพด.) หมายถึง คณะกรรมการซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานพัฒนาเด็ก ประกอบด้วยกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นที่ตั้ง ศพด. เป็นกรรมการโดยตำแหน่งและบุคคลอื่น ซึ่งควรเป็นผู้อุปถัมภ์ หรือผู้ปกครองเด็กเป็นกรรมการพัฒนาเด็ก ศูนย์ละ 5 คน และคัดเลือกประธาน รองประธาน เลขานุการ หน้าที่ตามความเหมาะสม โดยมีพัฒนาการเป็นที่ปรึกษา (กรรมการอื่นนอกจากกรรมการโดยตำแหน่ง ควรจะเลือกบุคคลที่มีความตั้งใจทำงาน มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม และมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินงานตามแผนพัฒนาเด็กเป็นอย่างดี อยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี)

หน้าที่ของ กพด.

1. ควบคุมดูแลการดำเนินงาน ศพด.
2. ควบคุมการเงิน มีหลักฐานทั้งการรับ-จ่าย
3. ชี้แจงประชาชนให้เข้าใจ และให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงาน ศพด.

ให้กำนัน

4. พิจารณาคัดเลือกสถานที่ตั้ง ศพด. รวมทั้ง ผดด. และเด็กที่จะเข้ารับการอบรมเลี้ยงดู ในศูนย์

5. ควบคุมการปฏิบัติงานของ ผดด.
6. ให้คำแนะนำและช่วยเหลือการปฏิบัติงานแก่ ผดด.

7. ดูแลรักษาและซ่อมแซม ศพด. ให้อยู่ในสภาพดี และพร้อมที่จะให้บริการแก่
ราษฎร

8. พิจารณาแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องและอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา
ร่วมกับ กม. กสด.

9. ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่อนามัยในหมู่บ้าน ตำบล เพื่อขอความช่วยเหลือ
ในการตรวจสุขภาพ และบำบัดโรคเป็นครั้งคราว และติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ
เพื่อขอรับความช่วยเหลือ และสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. กรรมการหมู่บ้านและคณะกรรมการสภาตำบล (กม. กสด.) มีหน้าที่

1. คัดเลือกสถานที่จัดตั้ง ศพด.
2. คัดเลือก ผดต. และเด็ก
3. สนับสนุนและหาทางแก้ไขปัญหาและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเด็ก
4. ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อขอรับความช่วยเหลือ

5. ผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ศพด. คือ

1. การเลี้ยงดูและอบรมเด็ก ควรให้โอกาสผู้ปกครองใช้เวลาว่างผลัดเปลี่ยน
กันมาร่วมและศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกต้อง วันละ 1 คน เพื่อช่วยเหลือ ผดต. และ
นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. หมั่นติดต่อกับ ผดต. เพื่อทราบพฤติกรรมของเด็กกว่ามีปัญหอะไร และสิ่งใด
ควรปรับปรุงแก้ไข

3. ใช้เวลาว่างทำประโยชน์ให้ศูนย์ เช่น ปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อใช้ประกอบ
อาหารสำหรับเด็ก ซ่อมแซมตกแต่ง หรือทำความสะอาดบริเวณศูนย์ฯ เป็นต้น

4. การเตรียมอาหาร

5. การรับ-ส่งเด็ก ผู้ปกครองมีหน้าที่โดยตรงในการรับ-ส่งเด็กเพื่อจะได้พบกับ
ผดต. และทราบพฤติกรรมของเด็ก และจะได้ร่วมกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการชักนำให้
ผู้ปกครองใกล้ชิดกับศูนย์ฯ มากขึ้น

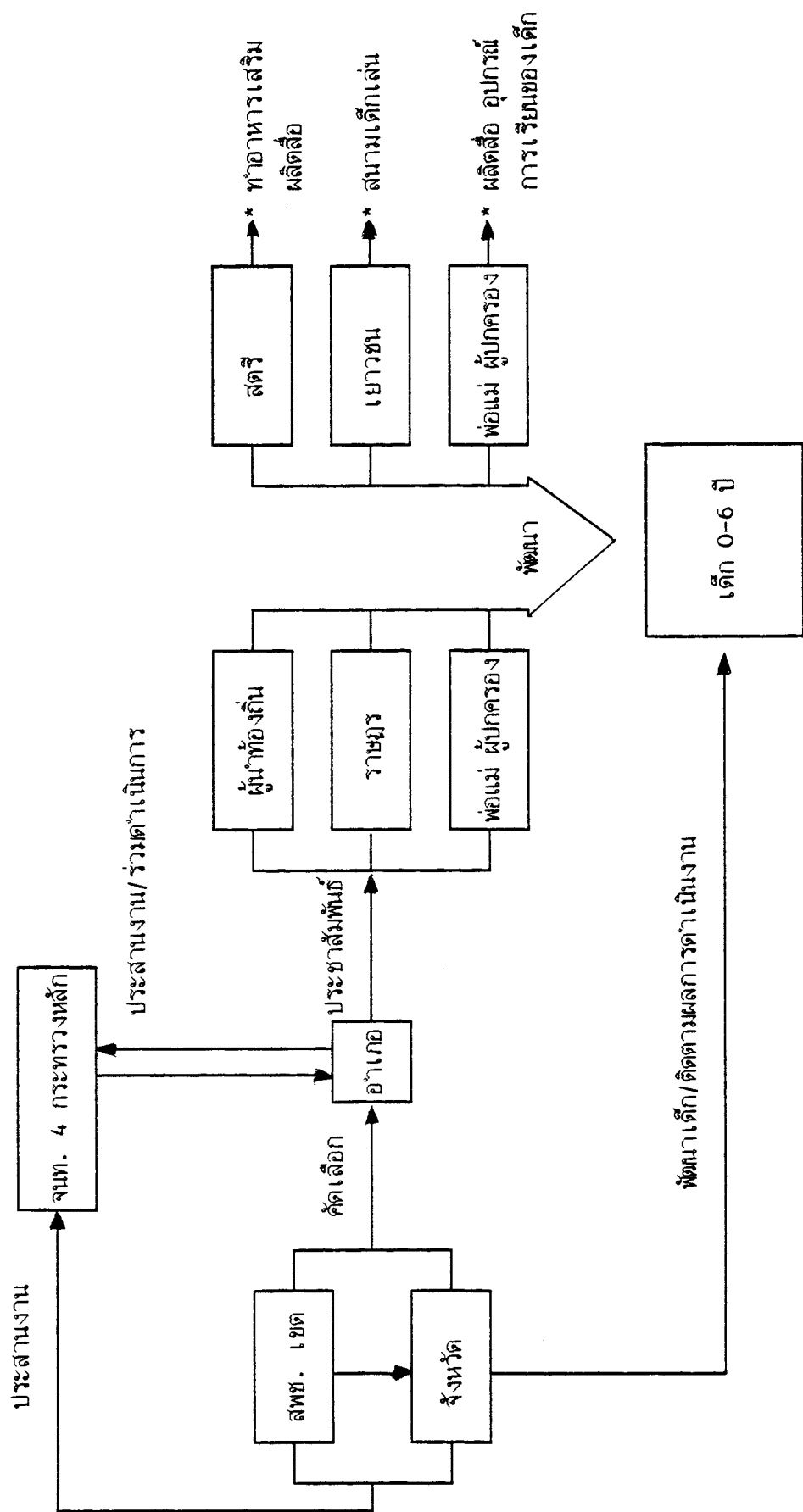
6. จ่ายค่าตอบแทนตามข้อตกลง

7. การจัดหาดูแลรักษาและซ่อมอุปกรณ์เครื่องเล่นของเด็ก

การพัฒนาเด็กนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินงานพัฒนาเด็กแรกเกิด-6 ปี ที่ขาดโอกาส เข้ารับการเลี้ยงดูในศูนย์ให้มีโอกาสได้รับการพัฒนาเช่นเดียวกับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มุ่งให้องค์กรท้องถิ่น อาสาสมัคร พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลในครอบครัวเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม

แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี 3 รูปแบบ คือ กิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเคลื่อนที่ กิจกรรมการพัฒนาเด็กโดยครอบครัว และกิจกรรมการผลิตและใช้สื่อเพื่อการพัฒนาเด็ก

กิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเคลื่อนที่ เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเด็กในพื้นที่ที่การบริการเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กของหน่วยราชการหรือเอกชนยังเข้าไปไม่ถึง เนื่องจากพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร สถานที่จัดบริการพัฒนาเด็กอยู่ไกล บิดามารดา ผู้ปกครองยากจนขาดความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้อง กิจกรรมที่ดำเนินการโดยการให้ความรู้ความเข้าใจและพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กด้วยวิธีการสาธิต ฝึกอบรม การเลี้ยงดูเด็กตามหลักวิชาการแผนใหม่ ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การจัดกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเคลื่อนที่นั้นนอกจากจะเป็นการปูพื้นฐานไปสู่การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้ว ยังเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นอีกด้วย

แผนภูมิที่ 5 โครงสร้างการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเคลื่อนที่